

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2367

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *een miljoenenstrop bij de Hogeschool van Amsterdam* (ingezonden 8 april 2010).

Antwoord van staatssecretaris **Van Bijsterveldt-Vliegenthart** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 29 april 2010).

Vraag 1

Wat is uw oordeel over de uitzending van EenVandaag, over het vastgoedproject Amstelcampus van de Hogeschool van Amsterdam (HvA), ter waarde van ruim 300 miljoen euro?¹

Antwoord 1

Ik heb kennisgenomen van de inhoud van de uitzending van EenVandaag over de Amstelcampus.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het onaanvaardbaar is dat het bestuur van de hogeschool het onderwijsbudget gebruikt voor de bouw van winkels en een parkeergarage? Zo ja, wat gaat u hiertegen ondernemen?

Antwoord 2

Sinds 1993 is de verantwoordelijkheid voor de huisvesting met de zogenoemde OKF-operatie (omkering kapitaalsdienst financiering) gedecentraliseerd naar de instellingen. Vanaf dat moment kunnen hogescholen zonder mededeling aan de minister beslissingen nemen over verkoop, investeringen en het aangaan van leningen voor huisvesting. De rijksoverheid heeft hierin geen rol en ook geen bevoegdheid meer. Hiertoe hebben de instellingsbesturen de schoolgebouwen van het rijk aangekocht. De bekostiging van instellingen is daarvoor aangepast met huisvestingsmiddelen en een rentevergoeding. Elke instelling is gehouden aan de kaders die door de WHW, de notities Helderheid en overige vigerende regelgeving worden gesteld.

Iedere onderwijsinstelling legt in het jaarverslag verantwoording af over de rechtmatigheid en de doelmatigheid van bestedingen van de middelen die zij van rijkswege ontvangt. Het jaarverslag over 2009 wordt door de HvA vóór 1 juli 2010 aan de uitvoeringsorganisatie van OCW, DUO beschikbaar gesteld.

¹ EenVandaag, 2 april 2010.

Het laatst beschikbare jaarverslag heeft betrekking op 2008. Hierin is een afzonderlijk hoofdstuk opgenomen over de huisvestingssituatie van de HvA, waaronder de ontwikkeling van de Amstelcampus. Uit het jaarverslag komt naar voren dat de HvA hiervoor onder meer een leenfaciliteit heeft bij het Rijk. Uit het jaarverslag blijkt ook dat de solvabiliteit zich stabiliseert op een ondergrens, maar dat dit niveau nog ruim boven de door de Commissie Don aangegeven kritische grens ligt. Qua liquiditeit en rentabiliteit ligt de HvA ruimschoots boven de kritische grens.

Uit navraag bij de HvA is gebleken dat zij alleen datgene bouwt dat noodzakelijk is voor het onderwijs. De winkels en de woningen die onderdeel uitmaken van het plan worden gefinancierd door andere partijen (o.m. woningbouwcorporaties). De parkeergarage zit in het fundament van het voormalige Wibauthuis en wordt een integraal onderdeel van het Wibautgebouw. Een derde partij, gespecialiseerd in het beheer van parkeergarages neemt de exploitatie van de parkeergarage, voor zover niet in gebruik bij de HvA voor haar rekening.

Vraag 3

Deelt u de mening dat dit megaproject onverantwoord is en dat bestuurders van onderwijsinstellingen niet zelf als vastgoedontwikkelaar moeten optreden vanwege de risico's? Zo nee, hoe voorkomt u dat de hogeschool grote risico's neemt met het onderwijsbudget, onder andere omdat er nog geen bouwvergunning is verleend?

Antwoord 3

Het college van bestuur van een instelling is vrij keuzes te maken met betrekking tot de wijze waarop hij een bouwproces aanstuurt, uiteraard binnen de grenzen van doelmatige besteding van overheidsmiddelen. De HvA treedt naar mijn mening in dit geval niet op als vastgoedontwikkelaar. Zij bouwt immers gebouwen voor eigen gebruik en niet voor derden. Twee schoolgebouwen zijn reeds in gebruik en twee schoolgebouwen worden volgend jaar in gebruik genomen. Voor deze gebouwen heeft de HvA in het verleden reeds bouwvergunningen gekregen. De nieuwbouw op de plaats van het voormalige Wibauthuis is nog niet gestart. Voor fase 1 van deze nieuwbouw heeft de HvA inmiddels een bouwvergunning. De HvA verwacht in 2011 een bouwvergunning voor het gebouw in fase 2 te ontvangen. De start van de nieuwbouw van de school staat gepland voor 2011.

Vraag 4

Is het waar dat het project Amstelcampus «tot ver na 2015» is vertraagd? Wat voor gevolgen heeft dit voor de kosten?²

Antwoord 4

De HvA geeft aan dat het project Amstelcampus volgens plan verloopt. De gehele Amstelcampus bestaat uit zeven schoolgebouwen. Twee daarvan zijn reeds gerealiseerd en in gebruik genomen. (Amstelgebouw en Singelgrachtgebouw). Twee gebouwen worden op dit moment gerenoveerd en worden in de zomer van 2011 opgeleverd en zijn met ingang van het studiejaar 2011/2012 in gebruik (Kohnstammhuis en Mauritsgebouw). Vergunning voor het schoolgebouw Boerhaave is inmiddels door de gemeente verleend. De verwachting van de HvA is dat de vergunning voor het Wibautgebouw begin 2011 wordt afgegeven zodat dit schoolgebouw medio 2015 beschikbaar is voor onderwijs. Voor het schoolgebouw Rhijnspoorgebouw is de HvA nog in onderhandeling met de gemeente over de locatie en het ontwerp. Volgens de huidige planning is dit gebouw in 2014/2015 beschikbaar.

Vraag 5

Is het waar dat de HvA «snel oplopende verliezen heeft op het project» en dat «de tegenvallers worden opgevangen met bezuinigingen op het onderwijs aan de veertigduizend studenten?» Zo ja, deelt u de mening dat dit onaanvaardbaar is?²

² Parool, 3 april 2010.

Antwoord 5

De HvA geeft hierover aan dat, nu en voor de toekomst, jaarlijks niet meer dan 10–12% van het totale HvA budget aan huisvesting (rente, afschrijving, groot onderhoud en huur) wordt uitgegeven. Ik heb geen signalen ontvangen die erop wijzen dat sprake is van snel oplopende verliezen en dat deze ten laste komen van het onderwijs.

Vraag 6

Is het waar dat de hogeschool 17 miljoen euro moet betalen vanwege contractbreuk met projectontwikkelaar Van Tartwijk? Wordt dit bedrag betaald uit het onderwijsbudget? Zo ja, is dit voor u aanvaardbaar?

Antwoord 6

De HvA geeft aan dat de contacten met projectontwikkelaar Trimp & Van Tartwijk zijn verbroken omdat deze partij in essentie verdacht wordt van vastgoedfraude. Daardoor kon Trimp & van Tartwijk de belangen van de HvA niet meer adequaat behartigen bij de gemeente Amsterdam en andere derden. Na beëindiging van de samenwerking door de HvA heeft Trimp en Van Tartwijk een claim van 17 miljoen euro neergelegd bij de HvA, zoals deze firma ook deed bij andere partijen die de samenwerking met deze projectontwikkelaar opzegden. De HvA heeft deze claim volledig afgewezen. Er loopt momenteel een juridische procedure.

Vraag 7

Is het waar dat de hogeschool jaarlijks 16 miljoen euro aan rentelasten heeft?

Antwoord 7

Uit de jaarverslaglegging over 2008 kwamen de totale rentelasten over dat jaar uit op 5 miljoen euro. Voor 2009 bedragen deze lasten 6 miljoen euro. Dit is grosso modo 2 procent van de totale baten 2009.

Vraag 8

Deelt u de mening dat de schaalvergroting in het onderwijs uit de hand is gelopen? Bent u bereid de geplande fusie tussen de Hogeschool van Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam ongedaan te maken?

Antwoord 8

De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft een wetsvoorstel in behandeling, waarin is bepaald dat onderwijsinstellingen een voorgenomen bestuurlijke fusie en een instellingsfusie ter beoordeling aan OCW moeten voorleggen om te voorkomen dat er geen onwenselijke effecten optreden. Deze beoordeling heet de fusietoets.

Een hogeschool en een universiteit kunnen niet tot één instelling fuseren. Hogeschool van Amsterdam en de Universiteit van Amsterdam kunnen geen verdergaande stappen zetten dan binnen het kader van de huidige vorm van bestuurlijke samenwerking is toegestaan.

Vraag 9

Bent u bereid in gesprek te gaan met het bestuur van de HvA, met als inzet het minimaliseren van de financiële problemen en tekortschietend onderwijs?

Antwoord 9

Vooralsnog is mij niet gebleken dat sprake is van financiële problemen bij de HvA of van tekortschietend onderwijs. Ik zie op dit moment geen aanleiding voor een dergelijk gesprek. Mocht uit de jaarstukken 2009 of anderszins naar voren komen dat sprake is van financiële en/of kwalitatieve problemen, zal ik de Inspectie van het Onderwijs vragen onderzoek te verrichten. Naar aanleiding van de uitkomsten daarvan besluit ik of een gesprek aan de orde is.

Vraag 10

Bent u bereid onderzoek te doen naar een nieuwe taakverdeling rond de onderwijshuisvesting, zodat dit soort megaprojecten niet meer ten koste van het onderwijs kan gaan?

Antwoord 10
Nee. Vooralsnog zie ik hiertoe geen aanleiding.